

Струж З. А.
студент ФММ;
Омельченко А. І.
канд. екон. наук,
старший викладач кафедри менеджменту підприємств
Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»,
м. Київ, Україна
ORCID: 0000-0001-9376-7566

РУЙНУВАННЯ ЛОГІСТИЧНИХ ЛАНЦЮГІВ ЯК ФАКТОР ЗБІЛЬШЕННЯ ІНФЛЯЦІЙНОГО ТИСКУ НА СВІТОВУ ЕКОНОМІКУ

Масштаби геополітичної та економічної невизначеності, з якими зіткнулися більшість держав світу, досягли пікових значень у 2022 році. Цей рік став найскладнішим для світової економіки за останні чотири десятиліття. Різке зростання темпів інфляції в Єврозоні є результатом «ковідної» рецесії та повномасштабної війни в Україні, що призводить до зростання цін на енергоносії та паливо, збільшення виробничих витрат бізнесу, порушення ланцюгів постачання та логістики й інші геополітичні події (табл.1).

Таблиця 1 - Зміна рівня інфляції в країнах Європи у 2020-2022 роках

Країна	Рівень інфляції		
	2020	2021	2022
Німеччина	-0,37 %	4,06 %	10,9 %
Франція	0,019 %	2,7 %	6,2 %
Італія	-0,96 %	2,9 %	9,4 %
Нідерланди	0,97 %	2,9 %	17,1 %
Естонія	-1,32 %	6,3 %	24,1 %
Польща	3,8 %	5,58 %	15,69 %
Іспанія	-0,56 %	4,03 %	8,9 %

Примітка: порівнюються показники за вересень кожного з досліджуваних років

Джерело: складено автором на основі [1]

З безпрецедентним інфляційним викликом однаковою мірою стикаються як країни, що використовують власну національну валюту та мають у розпорядженні широкий інструментарій суверенної монетарної політики, так і країни з обмеженим монетарним суверенітетом, що входять до Єврозони [3].

Слід зазначити, що інфляція - це явище, спричинене дисбалансом між попитом і пропозицією, що призводить до загального підвищення цін на продукти та послуги протягом певного періоду часу. Таке загальне зростання цін означає, що купівельна спроможність людей знижується: з тією самою кількістю грошей ви отримуєте менше товарів і послуг [2]. Пандемія COVID-19 розпочала ланцюгову реакцію з негативних подій, спричинивши деглобалізацію через порушення ланцюгів постачання внаслідок запровадження локдаунів. Перебої в ланцюгах постачання, що виникли під час глобального відновлення після наслідків пандемії, спричинили початкове зростання інфляції у 2021 році [4]. Повномасштабна війна в Україні спровокувала ряд нових світових економічних проблем, серед яких важливе місце займає порушення морських, повітряних, залізничних і автомобільних маршрутів. Це призвело до удорожчання ланцюга поставок, що впливає на зміни пропозицій товарів та, як наслідок, зростання цін на продукцію. Ще одним важливим фактором виступають глобальні зміни у використанні

та постачанні енергоносіїв в країни Європи, що змушують європейські компанії шукати альтернативні джерела енергії. Все це призвело до збільшення інфляційного тиску на світову економіку та сповільнення її розвитку.

Перш за все, стрімке зростання інфляції мало вагомий вплив на домогосподарства через зростання цін на продукти харчування. Очікування того, що споживачам доведеться суттєво скоротити витрати цієї зими, призвели до невизначеності попиту на товари та послуги. Це ускладнює планування ланцюгів поставок, точну завчасну оцінку кількості й типів товарів, які, ймовірно, знадобляться споживачам. Пандемія вже суттєво змінила цю картину, але передбачити попит у 2022 році стало ще складніше.

По-друге, інфляція вплинула не лише на ціни на продовольство, а й на енергоносії. Зростання цін на газ і скорочення поставок з Росії змушують європейські компанії шукати альтернативні джерела енергії для забезпечення безперебійної роботи виробництв. Досі невідомо, чи буде забезпечено достатнє постачання газу в зимові місяці. Це може стати серйозним ударом по короткостроковій перспективі деяких європейських економік, які більше залежать від російського постачання [4].

Із зростанням геополітичної напруженості посилення тертя в ланцюгах постачання може стати нормою. І оскільки витрати на робочу силу зростають у менш розвинутих економіках, а зміни в методах виробництва в деяких галузях сприяють більшій локальній присутності, у компанії також може бути менше стимулу шукати нові виробничі майданчики, що призведе до відступу глобалізації [4]. Не варто забувати, що робоча сила є одним із найбільших активів для будь-якого бізнесу. Промислові протести в різних куточках світу ще більше посилюють тиск на ланцюги поставок. У багатьох країнах зараз є проблема нестачі робочої сили, яка підтримує ланцюжки поставок, включаючи порти та склади. Тому у поєднанні зі збільшенням попиту на електронну комерцію з початку пандемії, діяльність багатьох компаній стає все більш напруженою та невизначеною. Усе це може спричинити зростання інфляційного тиску в довгостроковій перспективі.

Поєднання недоліків у ланцюгу постачань, великих державних витрат, жорстких умов на ринку праці та товарного шоку, викликаного повномасштабним російським вторгненням в Україну, призвело до того, що інфляція значно перевищила прогнозні показники центральних банків у багатьох розвинених економіках [4].

Отже, сьогодні більшість країн світу переживають масштабну інфляцію, яка впливає на кожен галузь, сферу, індустрію, в тому числі й логістичну. Зростання цін на нафту, суворі правила певних країн щодо боротьби з пандемією і війна в Україні змінили не тільки континентальні ланцюги поставок, а й галузь логістики у більш глобальному плані. Обмеження потужностей, підвищення тарифів і цін, нестабільність ланцюга поставок, а також більший термін виконання й затримка замовлень – все це є передумовами збільшення інфляційного тиску. Саме тому, дуже важливо запровадити низку заходів для призупинення росту інфляції та розірвання замкнутого кола негативних подій у світовій економіці. Серед таких заходів є запровадження жорсткої монетарної політики та фіскальної підтримки. Також, важливого значення набудатиме ситуація з відкриттям портів Чорного моря для забезпечення зернового коридору та налагодженням логістичного ланцюга з різними країнами світу.

Література:

1. Measuring inflation. HICP. *European Central Bank*. URL: https://www.ecb.europa.eu/stats/macroeconomic_and_sectoral/hicp/html/index.en.html (the date of access: 01.11.2022).

2. Fernando J. Inflation: What It Is, How It Can Be Controlled, and Extreme Examples. Investopedia. URL: <https://www.investopedia.com/terms/i/inflation.asp> (the date of access: 02.11.2022).

3. Напрями зниження темпів інфляції в Україні. Національний інститут стратегічних досліджень. URL: <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/ekonomika/pro-napryamy-znyzhenya-tempiv-inflyatsiyi-v-ukrayini> (дата звернення: 17.11.2022).

4. Чого чекати світовій економіці до кінця 2022 року. Основні тези звіту KPMG. Стаття URL: <https://mind.ua/publications/20249633-chogo-chekati-svitovij-ekonomici-do-kincy-a-2022-roku> (дата звернення: 13.11.2022).